

STORMMAGHTIGE AVONTUREN

Reddingsbrigadegebral

Tja, daar zit je dan op een mistige dag in november. Starend naar een vrijwel onbeschreven blaadje 70 grams kringlooppapier. Inspiratie om te snel gedane beloften aan de Fitisredactie na te komen wil niet komen. Genoeg gedraald. Laat ons toch een poging wagen de gebeurtenissen op de Reddingsbrigade d.d. vrijdag 21 september uit de doeken te doen. Die vrijdag zou "het" gaan gebeuren. Er waaide immers al drie dagen een krachtige tot stormachtige wind uit (Z)W-lijke richtingen en de wind zou naar de NW-hoek draaien en aanwakkeren tot stormkracht.

Na een korte nachtrust met waanbeelden van kolkende watermassa's doorkliefd door tientallen schimmige pijlen, Vaaltjes en Jannen konden storm noch regen een vijftal tellers verhinderen om in alle vroegte op de telpost aanwezig te zijn. Storm en regen bijgestaan door de tot in alle gewrichten doorgedrongen koude, noodzakten de tellers na verloop van tijd echter wel naar 't Eindhout te gaan. Daar werd de trieste balans van drie uur staren naar de woeste baren opgemaakt; de 136 vogels, waaronder een Vaaltje, twee Nostovo's, vijf Jannen en zes Kleine Jagers, deden één der tellers besluiten huiswaarts te keren. De overigen klampten zich vast aan de veelgebezigde uitspraak "Later op de dag kan het ook goed zijn". Vooralsnog betekenden enkele stortbuien echter nieuwe consumpties en een nieuwe stapel pulpmagazines.

Klokslag twaalf werd de telpost weer bemand en enkele groepjes Jan van Genten brachten de stemming er weer in. De bekende verhalen over oude tijden werden tussen het geklapper van tanden door weer breed uitgesponnen. De kreet "Vaaltje!" maakte een abrupt einde aan deze oude glorie, direct gevolgd door de vragen "Waar?!" en "Waarheen?!" Enige ogenblikken en de gebruikelijke misverstanden later mocht een ieder het genoegen smaken een Vaal Stormvogeltje noordwaarts te zien scheren. "Daar ver op zee, keilt iets donkers noord! 'T zou wel eens een pijl kunnen zijn". "Is ie al bij de boei?" "Nee nog niet. Hij nadert nu een schip. Shit, ik ben hem kwijt..." "Euh, bij

de gele boei gaat nú een Grauwe Pijl noord. Fraai! Onder de horizon, erboven, eronder, in de lichte baan..., nu voor die vissersboot". "Hè hè, eindelijk; ik heb 'm". "Mooi, dan is het nu tijd voor die andere 67". "Ha, heren, dat begon ook pas na de koffie. Groepjes van drie, vier noord. Schitterend". En dan alleen maar stilte, gebulder van de zee en regendruppels die ritmisch op de paraplu's kletteren. Tijdens de droge periodes kon een forsgebouwde jager gedetermineerd worden als een onvolwassen Middelste. Een onvolwassen Vorkstaartmeeuw verdween te snel om goed gedetermineerd te worden. Twee jagers boven de branding lieten de verschillen tussen een lichte fase Kleine en een onvolwassen Kleinste Jager goed zien.

"Vaaltje, nummer drie!" betekende het begin van een reeks noordwaarts vliegende Vaaltjes. Elf maal schalde een soortgelijke kreet nog door de lucht toen een pauze noodzakelijk was om de ingeteerde energiereserves weer op peil te brengen met koffie, broodjes, soep en patat. Wat zou er toen langsgelopen zijn? Tussen de klok van vier en vijf werd een laatste blik over zee geworpen. Deze blik leverde nog negen vogels op, nl. drie Vaaltjes, een Noordse Stormvogel, een Jan, twee Kleine en één Middelste Jager en een Noordse dief. Tijd om af te taaien.

Thuis gekomen was de stroom telefoontjes van hen die er niet bij waren, al losgebarsten. Dus tot diep in de nacht hetzelfde verhaal in geuren en kleuren opdissen. Een gesprek ter illustratie: "Hoi, heb je vandaag nog over zee gekeken?" "Ja." "Hoe was het?" "Leuk; o.a. 17 Vaaltjes". "Wáát?! Meer dan wij vandaag op de Hondsbossche hebben gezien! Speciaal een A.T.V.tje opgenomen...". "Hoeveel Vaaltjes zijn er daar dan gezien?" "Ruim twintig, maar die heb ik bijna allemaal gemist. Ik heb er één gezien". "(Leedvermaak onderdrukkend) En verder?" "Verschillende pijlen. Mogelijk één Vale, maar dat weten we niet zeker". "Leuk. Wij hadden één luizige Grauwe Pijl". "Wij hadden ook nog meerdere Grote en een Middelste Jager". "Wij hadden een Grote en twee Middelste". Een zucht van verlichting klinkt aan de andere kant van de lijn -toch niet voor niets naar Minkema geweest- gevolgd door "Vlooj er verder nog wat?" "Ja, een onvolwassen Kleinste Jager". Enige ondefinieerbare kreten stijgen op uit de hoorn en maken een einde aan het gesprek. Het zeevogelgebeuren liep vooralsnog echter niet ten einde en kreeg de volgende dag al een onverwacht staartje.

Pierewaaien, soortjes graaien

Zaterdagavond 22-9 j.l. bekruipt mij enige vrees bij het aanhoren van het weerbericht: krachtige ZW-wind 5 à 6 Beaufort en verspreide buien. We gaan toch hoop ik niet met dit weer de zee op in zo'n kleine viskotter? Door de krachtige wind en door de storm van de afgelopen dagen zal er een flinke (na)deining zijn. Voor een echte landrot als ik zal zo'n eerste tripje op zee (de enige zee die ik ooit bevaren heb is de Waddenzee) meer een vuurdoop zijn dan een pleziertochtje. Tevens zal het waarnemen van de vogels een soort knipperlichteffect hebben: "ik zie hem, ik zie hem niet, ik zie hem...". Nee, dan heb ik liever vaste grond onder mijn voeten zoals op de Zuidpier. Daar zijn deze middag allerlei leuke stormgasten gezien, zoals een Vorkstaartmeeuw, een Rosse Franjepoot en verschillende Stormvogeltjes. Gelukkig blijkt bij een telefoontje naar Marianne Willems, dat de excursiecommissie uit "wijze mannen en vrouwen" bestaat en dat de bootexcursie niet door gaat en we in plaats daarvan naar de pier gaan.

Dit Stormvogeltje bij de punt van de Zuidpier verblijft vele vogelaars. Foto: Piet Munsterman.

De volgende morgen is (bijna) iedereen op tijd aanwezig en lopen we de pier op. Er lijkt een correlatie te bestaan tussen de loopsnelheid van de deelnemers en de wens om zeldzame soorten te zien. Hierdoor wordt de groep al gauw uiteengeslagen. Dat een haastige speed zowel voor- als nadelen heeft, blijkt uit het feit dat de snelle lopers de Rosse Franjepoot ongezien voorbij lopen (gelukkig is er bij de pier ook altijd dezelfde terugweg!), maar wel bij de punt van de pier een Vorkstaartmeeuw een Winterkoning uit de lucht zien pakken! Bij het eind van de pier blijken al zo'n 30 vogelaars in de beschutting van de vuurtoren te wachten op wat komen gaat. Een mooie onvolwassen Jan van Gent komt op een tiental meters voorbij de punt zeilen. Daarna is iedereen blij, dat we niet met de boot gegaan zijn, als we een kotter op en neer en heen en weer deinend het zeegat zien kiezen.

Na een tijdje beslist Tom van den Boomen in te grijpen om het aantal waargenomen vogels te verhogen; hij gaat het meegebrachte visafval in zee gooien. Meteen heeft dit succes; van grote afstand komt een Grote Jager aanvliegen, die dit keer niet de meeuwen berooft, maar het afval zelf opeet (waaron tasjes roven, als de tasjes voor het oprapen liggen?). Terwijl de Grote Jager nog rondvliegt, komt plotseling voor veel vogelaars op het puntje van de pier een verlossende gil: "Stormvogeltje!" Direct wordt de Grote Jager vergeten en richt iedereen de kijker/telescoop op het kleine vogeltje dat zijn naam eer aan doet. Hoewel het Stormvogeltje als broedvogel in het noorden van Groot Brittannië veel algemener is dan het Vaal Stormvogeltje, worden Vaaltjes tijdens najaarsstormen in Nederland veel vaker waargenomen. Het Stormvogeltje kon geruime tijd goed bekeken worden, waarbij de karakteristieke kenmerken duidelijk waar te nemen vielen (klein vleermuisachtig donker vogeltje met opvallende witte banen op de ondervleugels en een mooi afgerond staartje).

De excursie blijkt overigens onder een goed gesternte plaats te vinden. Er valt op de pier slechts één bui, terwijl gedurende de gehele excursie een groot onweer/buien-gebied boven zee hangt dat bij Wijk aan Zee boven land komt. In dit buiensysteem kunnen de aanwezige vogelaars ook nog een echte waterhoos aanschouwen.

Nadat de excursie officieel beëindigd is door Tom, wordt het Stormvogeltje nog een keer gezien door bij de pierpunt achtergebleven excursiedeelnemers. Ook de Vorkstaartmeeuw wordt

verschillende keren bij de punt van de pier langsvliegend gezien, terwijl anderen de vogel op de terugweg over de Rosse Franjepoot zien scheren of op het strand zien staan. Enkele gelukkigen zien nog een Strandleeuwerik op het strand.

Nabeschouwend kan gezegd worden: de Zuidpier is berucht om zijn sterk wisselende vogelrijkdom, maar deze dag was weer een ouderwetse, beroende Zuidpierdag!

Ferdy Hieselaar

Vissekoppen en ander vogelvoer

De leukste of vervelendste VWG-excursie dit najaar vond plaats op zondag 30 september. Voor veel vogelaars ging een wens in vervulling: met een boot de Noordzee op. De boot lag, zo was ons verteld, in de Haringhaven van IJmuiden. Inderdaad lagen daar wat schepen in de breedte achter elkaar, van groot naar steeds kleiner. We keken elkaar wat vertwijfeld aan toen bleek, dat het allerkleinste scheepje klaar lag om ons een ochterdijge over de woelige baren te loodsen. Het waaid weliswaar niet zoals het de voorafgaande dagen had gedaan, maar de zee deinde nog behoorlijk na. Speciaal voor deze gelegenheid hadden twee heren van ons groepje zich opgeworpen om bij de visafslag een aantal emmers vol te scheppen met vissekoppen en vellen. Dit zou dan tijdens de tocht vogels moeten lokken.

We gingen aan boord met 20 ferme jongens, stoere knapen en twee van het andere geslacht. Nou, geslacht werd er niet, maar eenmaal op volle zee klonken er geluiden als uit een abattoir. Menigeen moest een offer brengen en hing met het hoofd buiten boord of boven de daar speciaal voor aangebrachte emmers. Anderen aten onderwijl rustig een bolletje. Een gemeleerd gezelschap; de één verwenste de tocht en de ander genoot met volle teugen. De vogeldiversiteit was wat minder gemeleerd. Of is er een hoop leuks over het hoofd gezien, daar die hoofden toch wel erg vaak de ogen gesloten hielden?

Een adulte Jan van Gent liet zich bijna uit de hand voeren en was dus prachtig dichtbij. Ook een Grote Jager en een Kleine Jager werden gezien, ofschoon de laatste wat minder lang te zien was.

Sommige excursiedeelnameers aan de bootexcursie moesten een knieval maken voor het stampen van de boot op de woelige baren. Foto: Marianne Willems.

Een excursie die zeker voor herhaling vatbaar is, daar was iedereen het over eens, toen men weer vaste wal onder de voeten voelde.

Marianne Willems